

Metallurg

Časopis skupine Impol | september-oktober 2013 | 5

▶▶▶ Aluminij, svet
in Impol

▶▶▶ Projekt dodatnih livarskih
kapacitet v drugi polovici

▶▶▶ Povečanje produktivnosti
na valjarnah

▶▶▶
**Pogled v
prihodnost**

Kaj bomo počeli leta 2020?

Vsebina

4

Uprava je predstavila strategijo skupine Impol za obdobje od leta 2014 do 2020; v članku predstavljamo ključne usmeritve, ki nas bodo vodile v prihodnjih šestih letih.

6

Projekt dodatnih livarskih kapacitet v skupini Impol se nadaljuje, pričel se je drugi del naložbenih aktivnosti.

10

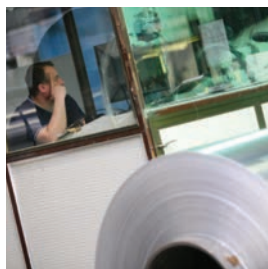
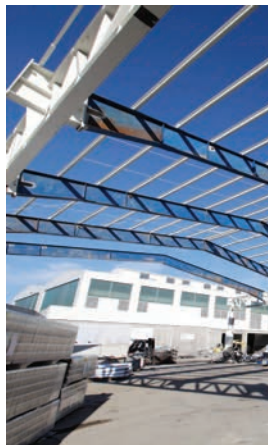
Naložba v VCR-sistem bo Impolu FT prinesla številne pozitivne učinke na področju valjanja.

12

Po tem, ko je vlada pred časom napovedala poseg v minimalne plače, so po sestankih s sindikati v sredini oktobra javnosti sporočili, da posegov ne bo. Predstavljamo vam odzive sindikatov.

18

DPZ Impol je že krepko zakorakal v novo leto delovanja. Za svoje člane tudi to sezono pripravljajo številne aktivnosti. Ste že poiskali svoje?

Lepo je v naši domovini biti mlad

Nekaj dni nazaj sem prebrala zanimiv in obenem grozljiv članek, ki precej nazorno opisuje enega od problemov slovenske družbe, in sicer generacijski razkol. Če povzamem avtorja, dr. Alojza Ihana, je slovenska družba, natančneje slovensko delovno prebivalstvo, razdeljeno na tri generacije: bejbibumbarje, bumbarje in bejbije (zanimiva imena), od česar sta prvi dve socialistični, tretja (vanjo sodijo rojeni v osemdesetih in mlajši) pa je prva generacija, ki se je v slovenskem prostoru morala zaposliti in preživeti v novi državi kapitalizma.

Medtem ko so starejše generacije poznale ugodnosti, kot so zastojkarska stanovanja, takojšnje službe za nedoločen čas, udobna in varna zaposlitev, mladi tega ne srečajo več. Se zavedate, da je v Sloveniji vsak četrti, ki je mlajši od trideset let, brezposeln? Se zavedate, da je ravno to generacija, ki bi morala ustvarjati družine, prispevati k razvoju družbe, razvijati nove ideje in omogočati rast? Kako le, če pa ne dobijo priložnosti? Po drugi strani pa nanje letijo očitki starejših, ki so v svojih udobnih službah in jim razlagajo, kako so premalo resni, angažirani ali pa navidezno sočustvujejo z "danes pa jim res ni lahko". Kako je mogoče, da lahko starejši – tudi menedžerji – v svojih petdesetih rečejo: "Svoje sem že naredil, ne ljubi se mi več najbolj," obenem pa se trdno držijo svojih stolčkov?! Ergo, njim se ne ljubi več toliko delati, posledično se podjetjem "ne ljubi več" toliko rasti ..., ampak važno je, da vsi ohranijo to, kar so imeli včeraj – ne da bi jih kdo vprašal, ali si to še vedno zaslužijo.

Kje se bo naredil prostor za mlade? Pogosto slišim starejše, ki rečejo: "Saj se bodo znašli, tudi mi smo se morali." Prosim? Mislim, da se v sistemu, ko je bilo služb na pretek, ko se je za vsakega našel prostor pod soncem in ko je vladala resnična medgeneracijska solidarnost, ni bilo tako težko znajti!

V Kadringu ravno teče razpis za novega zaposlenega. Ker se je na štajerskem trgu dela pojavila končno ena izmed "pametnih" družboslovnih služb, smo v osmih dneh prejeli kar 112 prijav. In od tega kup precej sposobnih ljudi, od katerih nekateri že mesece vztrajno iščejo svoj prostor pod soncem, da bi se lahko v tej naši ljubi Sloveniji izkazali in prispevali. Na žalost prostora za vse ni. No, pa kaj bi se sekirali. Saj se bodo "(z)našli".

| Nina Juhart Potočnik,
urednica

Aluminij, svet in Impol

Na svetovni aluminijški konferenci v Ženevi več kot 20 sestankov z najvplivnejšimi iz sveta aluminija

Jesen je čas, ko lovimo še zadnje možnosti, da bomo leto lahko zaključili uspešno. Vsi, ki delamo na trgu, tako prodajnem kot nabavnem, pa svoj pogled že usmerjamo v prihajajoče leto, kajti jesen je čas pogajanj, čas sklepanj pogodb in čas, ko si lahko z dobro premišljenimi potezami in seveda s pravilno oceno trendov že postavimo trdne temelje za uspeh v naslednjem letu.

Padec borzne cene aluminija

Za leto 2013 je bilo značilno padanje borzne cene aluminija (od 1.600 evrov za tono na začetku januarja do 1.318 evrov za tono na dan 18. 10. 2013). Nabavne premije, ki jih plačujemo kot dodatek na borzno ceno, so konec januarja za primarni ingot dosegle najvišji nivo v zgodovini (to je 305 ameriških dolarjev za tono), do oktobra pa so padle na 255 ameriških dolarjev za tono, kar je dobro vplivalo na poslovanje Impola. To so gola dejstva, kaj pa se skriva v ozadju teh števil?

V letošnjem spopadu velikih je Impol imel srečo

Vplivi globalnega poslovanja z aluminijem se neposredno odražajo na naši uspešnosti, kajti za vsako tono, ki jo proizvedemo, moramo najprej aluminij kupiti na konkurenčnem svetovnem trgu, kjer pravila postavljajo velike multinacionalke, največje svetovne banke in tudi politike posameznih držav. Že lani sem govorila o tem, da aluminij nikakor ni le surovina, ampak za tiste, ki imajo veliko poceni kapitala (beri zastoni), kot so banke same in razni skladi, tudi dobra naložba. Analitiki ocenjujejo, da je samo ena ameriška banka s sedežem v New Yorku, Goldman Sachs, od februarja 2010 do danes z nakupi in s skladiščenjem aluminija zaslužila približno 5 milijard ameriških dolarjev. V avgustu letos je zato prišlo do zanimive tožbe, kjer so nekateri veliki ameriški predelovalci in kupci aluminija tožili banke in London Metal Exchange, da zaradi njihovih nabav in skladiščenja aluminija

dejansko siromašijo celotno aluminijško industrijo po svetu. Kakor kaže, iz te tožbe seveda ne bo nič, vendar pa se je na tej osnovi politični pritisk na banke tako povečal, da so se začele umikati iz fizičnega trgovanja z aluminijem, kar je povzročilo padec premij. Velike zaloge aluminija po svetu, ki jih še vedno v rokah držijo banke, pa vodijo k nizki borzni ceni aluminija. V tem spopadu velikih je Impol imel srečo – nizke borzne cene zahtevajo pri nas manj vložnega kapitala v obratna sredstva in s tem manjši pritisk na zadolževanje, ki je v Sloveniji izredno drago. Padec premij pa smo tako lahko izkoristili na osnovi nabavnih pogodb, ki smo jih sklenili pred enim letom in kjer smo te možnosti tudi predvideli. To nam danes izboljšuje konkurenčnost in profitabilnost na zahtevnem evropskem trgu.

Svetovna aluminijška konferenca

Komunikacija z glavnimi igralci na trgu aluminija nam daje večjo možnost, da bomo globalna gibanja in svetovne trende ocenili pravilno in na tej osnovi sprejeli tudi prave odločitve za Impol. Eden takšnih dogodkov je svetovna aluminijška konferenca, ki je bila letos septembra v Ženevi v Švici. Tja pridejo vsi, ki v svetu aluminija kaj pomenijo. Z Jankom Žerjavom, članom uprave Impola 2000, sva imela v dveh dneh več kot 20 sestankov, se pogovarjala z najvplivnejšimi iz sveta aluminija in pri tem iskala poti in možnosti za Impol.

Namesto zaključka

Aluminij je kovina prihodnosti, tudi povpraševanje v Evropi bo dokaj stabilno v naslednjih letih, vendar bo treba ogromno vlagati v znanje in razvoj in preživela bodo le tista podjetja, ki bodo finančno, tehnološko in kadrovsko usposobljena za bitko na visoko zahtevnem in konkurenčnem svetovnem trgu.

| mag. Tanja Brkljačič

Pogled v prihodnost: Kaj bomo počeli leta 2020?

Uprava je predstavila strategijo skupine Impol za obdobje od leta 2014 do 2020; v članku predstavljamo ključne usmeritve, ki nas bodo vodile v prihodnjih šestih letih.

1. Povečevali bomo vrednost skupine Impol

Cilj je, da se s pomočjo premišljenega vlaganja, povečevanja dodane vrednosti, rastjo proizvodnje in obvladovanjem stroškov trikratno poveča vrednost skupine Impol. Prav tako nameravamo trikratno povečati dobiček skupine Impol, in sicer naj bi dobiček porasel iz 16 milijonov evrov v letu 2014 na 47 milijonov v letu 2020.

2. Povečevali bomo obseg proizvodnje

Predvideva se postopna rast proizvodnih kapacitet, in sicer s 170.000 ton letno v letu 2014 na 216.000 ton letno v letu 2020. Istočasno pa se zastavlja naloga, da se z notranjimi organizacijskimi ukrepi za celovitejše izkoriščanje razpoložljivega delovnega časa obseg poslovanja poveča še za dodatnih 15.000 ton letno.

3. Povečevali bomo obseg dodatno dodelanih izdelkov

Predvideva se rast dodatne dodelave izdelkov s pomočjo barvanja, eloksiranja in kovanja. Cilj je, da se obseg dodatno obdelanih izdelkov trikratno poveča, kar bo tudi omogočilo doseganje višje dodane vrednosti po izdelku.

4. Zmanjšali bomo stroške

Slednje bomo dosegali s pomočjo številnih aktivnosti: zmanjševanje pretočnega faktorja, zmanjševanje odgora, povečevanje uporabe sekundarnega aluminija, povečevanje produktivnosti, odpravljanje ozkih grl, zagotavljanje transparentnih cen ipd.

5. Evropa ostaja naš glavni trg

Zaradi stroškov transporta in časovne oddaljenosti se bo še vedno večinski del prodaje izdelkov usmerjal na evropski trg, pri čemer nameravamo povečevati tudi delež na trgih Vzhodne Evrope (Rusija, Ukrajina, Kazahstan itd.).

6. Prednost imajo naložbe, ki zagotavljajo rast

Primarno se bodo izvajale naložbe, ki bodo omogočale izboljšanje produktivnosti proizvodnih procesov, zmanjševanje stroškov proizvodnje in izdelave zahtevnejših izdelkov. Skupina Impol bo v rast in razvoj do leta 2020 vložila 296 milijonov evrov.

7. Ohranili bomo raznolikost prodajnega programa

Med najpomembnejšimi dejavniki uspeha skupine Impol je ravno pester proizvodni program, ki nam zagotavlja dobro strateško pozicijo na trgu in zmanjšuje tveganja zaradi upada povpraševanja. Med aktivnosti za ohranjanje in krepitev raznolikosti prodajnega programa sodijo: ohranjanje obstoječih in pridobivanje novih kupcev, nudenje strokovne podpore in nudenje odličnih storitev s področja komercialne, tehnične in logistične podpore.

8. Zaposleni med najpomembnejšimi deležniki

Zaposleni so ob kupcih najpomembnejši deležniki skupine Impol, zato se bo energija vodstva nadalje usmerjala v zagotavljanje ustrezne organizacijske klime, ki bo omogočala ohranjanje stanja nizke fluktuacije, zmanjševanja bolniškega staleža, povečevanja zadovoljstva z delom, ustvarjanja družini prijaznega podjetja, izboljšanja metod nagrajevanja zaposlenih in omogočanja razvoja kariere.

9. Izboljševali se bodo delovni pogoji

Usmeritev skupine Impol je, da se vsako leto izboljšujejo delovni pogoji, kar se bo spremljalo s pomočjo kazalnikov. Prav tako bo energija usmerjena v zmanjševanje odsotnosti zaradi bolezni, ker je cilj, da se vsako leto zmanjša delež bolniške odsotnosti za tri odstotke. Pri tem bodo imeli pomembno vlogo tudi projekti promocije zdravja, s pomočjo katerih se bo zaposlene osveščalo o pomembnosti varnega dela in zdravega življenjskega sloga.

10. Impolovih delnic ne bo na borzi

Uprava ocenjuje, da bi uvrstitev Impolovih delnic na borzo prinesla več negativnih učinkov kot pozitivnih, med katerimi je tudi nevarnost zmanjšanja vrednosti delnic, zato v nadaljnjem obdobju ne predvideva nastopa na borzi.

Vizija

Proizvajati izdelke iz aluminija z neprestanim povečevanjem stopnje predelave in dodelave.

Poslanstvo

Predelava aluminija v izdelke, ki kupcem zagotavljajo zanje najvišjo možno vrednost in s tem zadovoljevati potrebe kupcev, zaposlenih, lastnikov, okolja in drugih deležnikov. Pri tem potrebe kupcev zadovoljevati z nudenjem za njih najboljšega servisa.

Vrednote

I

Inovativnost – skupaj s kupci razvijamo izdelke za zadovoljevanje njihovih potreb, skrbimo za inovativnost in stalno izobraževanje zaposlenih.

M

Marljivost – s timskim delom zagotavljamo sodelovanje vseh zaposlenih in s tem ustvarjamo zaupanje v Impol na trgu ter zanesljivost naših storitev.

P

Prilagodljivost – naše storitve odlikujejo hitrost, učinkovitost in transparentnost, kar zagotavljamo z neposrednimi stiki s kupci.

O

Odličnost – zagotavljamo kakovost, kreiramo ideje in izvajamo prodajne aktivnosti z ekološko neoporečnimi proizvodnimi procesi.

L

Lojalnost – do družbe, lastnikov, sodelavcev in okolja z upoštevanjem zakonskih določil in etičnih norm.

Plovba po nemirnih vodah

Z direktorjem Impola PCP smo se pogovarjali o nihanju naročil

V Impolu PCP je bilo na področju naročil vse leto zelo pestro, imeli so kar nekaj težav na vseh proizvodnih programih. Do nedavnega je bil še v najboljšem položaju izmed vseh procesov proizvodni proces Alumobil. Po devetih mesecih tega leta je ta proces kumulativno še vedno presegal plan proizvodnje za 175 ton, proizvodni proces cevarna za 453 ton, medtem ko je profilarna zaradi kroničnega pomanjkanja naročil za letnim planom zaostajala za 2.000 ton.

V Alumobilu sprememba dinamike naročil
Alumobil je imel skozi vse leto dovolj

.....

**Ali ste vedeli?
Impol PCP ima na voljo dovolj kapacitet, sedaj jih je treba le še izpolniti s programi, ki bodo dosegali višjo dodano vrednost.**

.....

naročil, v zadnjem kvartalu pa je količina naročil močno upadla. Letos so načrtovali nekoliko nižjo prodajo v prvem polletju in povišanje v drugem, predvsem zaradi omejitev s količino vhodne surovine zaradi projekta v Impolu LLT. Alumobil je v prvi polovici zaradi visokega povpraševanja proizvedel in prodal 750 ton izdelkov več, kot je bilo načrtovano. Na žalost povpraševanje trga ni sledilo načrtom Alumobila in naročila kljub povečanim proizvodnim zmoglostim niso porasla.

Ogroženo doseganje zadanih ciljev
Konec septembra je Alumobil kumulativno presegal prodajne načrte za 175 ton, vendar trenutno stanje naročil ni zadostno, da bi lahko pričakovali popolno izpolnitev letnih količin proizvodnje in prodaje. Cilj družbe Impol PCP je, da Alumobil ob koncu leta doseže vsaj 18.000 ton proizvodnje, vendar bo vse odvisno od količine naročil. Direktor družbe Miro Slatinek dodaja: »Če bo naročil dovolj, smo pripravljeni in bomo takoj uvedli četrto izmeno, v nasprotnem primeru bomo nihanja reševali z nadurnim delom«.

Pogled v leto 2014
Prihodnje leto namerava Alumobil proizvesti 20.000 ton. Zaradi določenih posegov v livarni ob začetku prihodnjega leta bodo – podobno kot letos – načrto-

vati nekoliko nižjo dinamiko proizvodnje v prvi polovici leta in povečanje v drugi. Največ preglastic jim bo ponovno povzročalo zagotavljanje zadostne količine naročil. Zelo pomemben del poslovanja tega procesa je tudi področje kakovosti, ki se v Alumobilu neprestano izboljšuje. Obstajajo še nekatere težave s stabilizacijo kakovosti vhodne surovine, ki jo dobavlja družba Impol LLT, a se tudi te težave sproti odpravljajo, saj tehnologi obeh družb dnevno sodelujejo.

Preusmeritve naročil
Direktor družbe je še izpostavil, da so že določen del naročil, ki so v osnovi namenjena za izdelavo v proizvodnem procesu cevarna, preusmerili v Alumobil (stiskane palice za pakiranje na stiskalnicah). Posledično je to povzročilo tudi nekaj težav v samem procesu cevarna, saj so tako tam težje dosegali plene proizvodnje, saj je program stiskanih palic za pakiranje na stiskalnicah prej predstavljal velik delež v količini proizvodnje cevarne.

V cevarni na eni strani zaostanki, na drugi presegajo plan
Podobno kot v Alumobilu se je tudi proizvodni proces cevarna v prvi polovici leta soočal z nekaj težavami pri zagotavljanju zadostne količine naročil, v drugi polovici leta pa se je nivo naročil dvignil, tako da

Proces razreza in pakiranja palic, izdelanih v proizvodnem procesu Alumobil, poteka v Tehnofinalu

količina naročil že nekaj časa presega 5.000 ton. Kot izpostavlja direktor družbe, jim težave z doseganjem plana povzročata struktura naročil, saj so program stiskalnih palic za pakiranje na stiskalnicah selili na linijo v Alumobil. Proizvodnemu procesu cevarna je tako ostal program drobnih dimenzij vlečenih palic iz težkognetnih zlitin, pri katerih je proces izdelave zelo zahteven in dolgotrajen. Tako se količinski plan v proizvodnem procesu cevarna težko dosega, vendar je izkupiček zaradi višje dodane vrednosti izdelkov dober. V zadnjem času se intenzivno usmerjajo v povečanje pretočnosti proizvodnje v proizvodnem procesu cevarna. Kljub vsem težavam pa načrtujejo, da bo proizvodni proces cevarna dosegel načrtovane količine proizvodnje.

Oskrba s surovino

Precej težav v cevarni povzročata tudi oskrba s surovino iz livarne. Pri zagonu nove naložbe so se tam namreč soočili z določenimi težavami, zato so se dogovorili, da določene zlitine lijejo v večjih količinah, saj lahko le tako zagotavljajo stabilnost kakovosti surovine. Posledica tovrstne »kampanjske oskrbe« pa so zaostanki. Na eni strani je tako 600 ton zaostankov, pa vendar kljub temu presegajo proizvodnjo, saj delajo najprej tiste izdelke, ki jih sicer trenutno ne bi bilo treba.

Pretočnost je bistvena

V okviru projekta izboljšanja pretočnosti se usmerjajo na naslednja področja:

- produktivnost v sodelovanju z livarno,
- kampanjske dobave surovine,
- dvig zaloge drogov na vhodu,
- prodaja aktivno povečuje naročila za vlečene palice debelejših dimenzij in stiskane palice, pakirane na stiskalnicah.

V profilarni je najtežje

V proizvodnem procesu profili je bilo delo vse leto oteženo zaradi velikega pomanjkanja naročil. Vse do začetka avgusta količina naročil ni presegla 1.000 ton, septembra se je nato dvignila na 1.500 ton, kar pa še vedno ni dovolj in zato proizvodni proces profili letnega plana ne more več doseči.

Zaradi pomanjkanja naročil so konec maja v proizvodnem procesu profili prešli iz štiri- na triizmensko delo. Tako je bilo vse do septembra, ko so se naročila dvignila in so lahko ponovno prešli na štiriizmensko delo na 20-MN in 28-MN stiskalnici ter na prilagojen režim dvoizmenskega dela na pakirni liniji (kar pomeni, da delajo vse dni v tednu in vse sobote). Od oktobra dalje se je nivo naročil dvignil na količine, ki so jih načrtovali. To pa pomeni, da morajo ponovno zagotoviti dovolj

ljudi, saj so določene zaposlene v času pomanjkanja naročil preusmerili na delo v druge procese, kjer so jih potrebovali. Direktor družbe je ob tem izpostavil, da ima proizvodni proces profili vedno bolj zahteven proizvodni program. Količina naročil se je pri nekaterih večjih kupcih močno zmanjšala (Mounting System, Aha Emmi ...). Rezultat vsega tega je, da je v tem procesu ostal predvsem program zelo zahtevnih profilov. Na drugi strani pa proces profili proizvaja vedno več izdelkov za avtomobilsko industrijo, kar pomeni, da je po zahtevah kupcev posledično potreben višji pretočni faktor – kar povzročata manjši izplen proizvodnje.

Kam se bo usmerjal Impol PCP?

Bistvena naloga družbe v prihodnjih letih je zagotavljanje zadostne količine naročil za razpoložljive kapacitete. Obstoječe kapacitete so na razpolago, zato bodo nadaljnje naložbe usmerjene le v vzdrževanje in ohranjanje nivoja kakovosti. Nekatere dotrajane dele strojne opreme bodo postopoma nadomestili z novejšimi.

| Nina Juhart Potočnik

Projekt dodatnih livarskih kapacitet v drugi polovici

V Impolu LLT se projekt nadaljuje s polno paro

► Projekt dodatnih livarskih kapacitet v skupini Impol se nadaljuje, pričel se je drugi del naložbenih aktivnosti. Te zajemajo:

- zamenjavo obstoječe enokomorne talilne peči z novo enokomorno talilno pečjo,
- izgradnjo pokritega skladišča vhodne surovine.

Nova enokomorna talilna peč

V prejšnjih številkah Metalurga ste lahko prebrali, kako je potekal prvi del projekta. Sedaj pa vam predstavljamo nekaj informacij o poteku drugega dela projekta. Obstoječa talilna peč je tehnološko precej zastarela in porablja veliko energije, zato smo se odločili, da jo zamenjamo z novo. Zaustavitev obstoječe peči in demontažo prilagajamo potrebam v skupini Impol. Te aktivnosti načrtujemo v prvem tednu novembra 2013. Še pred zaustavitvijo bomo najprej predelali dvigalo pokrova plinskih talilnih peči. Pokrov se namreč odpira v smeri, kjer bo stala nova peč. S predelavo bomo omogočili odpiranje pokrova, ki je težak 30 ton, v nasprotni smeri. Da pa bi lahko odpirali pokrov v nasprotni smeri, moramo predelati tudi saržirni lonec EMP-črpalke na plinski talilni peči 2b.

Pričetek gradnje tehnološkega temelja načrtujemo v decembru, pričetek montaže peči pa v drugi polovici

Skladišče se bo razprostiralo na površini približno 3.600 m²

Večje kapacitete skladišča bodo predvidoma na voljo do konca leta 2013

januarja 2014. Novo peč bomo zagnali maja naslednje leto.

Večamo kapaciteto pokritega skladišča

Izgradnja pokritega skladišča vhodne surovine že poteka. Skladišče se bo razprostiralo na površini približno 3.600 m², gradi se skladno s standardi oziroma z zahtevami veljavnega okoljevarstvenega dovoljenja, okoljevarstvenega soglasja in študije požarne varnosti. Če na kratko povzamem, to pomeni, da bo celotno skladišče popolnoma zaprto in zvočno izolirano z minimalno redukcijo hrupa 30 dBA. Objekt bo protipožarno zaščiten in ustrezno prezračevan. Da bi minimizirali stroške projekta, smo pri gradnji objekta izbrali rešitve, ki omogočajo ponovno vgradnjo jeklene konstrukcije. Ta je predhodno stala na prejšnjih skladiščih Impola LLT.

Gradbena dela, razen vgradnje tlakov, so v zaključni fazi in bodo končana v oktobru. Izgradnja tlakov se bo izvršila kot popolnoma zadnja faza. Pričela se je tudi že montaža jeklene konstrukcije. Izgradnjo skladišča načrtujemo do konca leta 2013, seveda pa bo veliko odvisno tudi od vremenskih pogojev.

| Andrej Kolmanič

Paradna konja: rondele in rebrasta pločevina

Tomaž Smolar o načrtih za vodenje proizvodnega procesa RRT

Kot je že dolgo znano, je proizvodni proces RRT (rondele, rebrasta pločevina in trakovi) eden izmed najmanj donosnih procesov skupine Impol. Pestijo ga številne težave, in sicer se sooča z zelo visoko porabo energije, nizko produktivnostjo zaradi delovno intenzivne naravnosti procesa in zastarelo opremo. “Intenzivno izdelujemo kalkulacije in ocenjujemo uspešnost posameznih izdelkov z namenom, da se usmerimo na donosne programe,” je pojasnil direktor družbe Tomaž Smolar.

Donosnost rebraste pločevine

Analiza je pokazala, da so rondelje eden najuspešnejših programov procesa RRT, saj so na trgu izredno konkurenčne. Dobro razdelan sistem logistike in napovedovanje prodaje omogočata, da jim lahko nudijo kratke dobavne roke. “Med bolj donosnimi programi je tudi rebrasta pločevina, saj imamo dodelano tehnologijo in lahko pločevino pridelamo z zelo nizkimi stroški, predvsem zaradi možnosti predelave iz sekundarnega aluminija. Obenem lahko kupcem ponudimo dober izdelek,” je pojasnil direktor družbe.

Težave z naročili

Kljub ustrezni rentabilnosti programa rebraste pločevine bodo pri organizaciji prodaje potrebne določene spremem-

be. Impol FT namreč lahko izdelata le dva formata, največji format (1,5 metra) pa se izdeluje v Impol Sevalu. Zaradi neuskkljenosti potreb prihaja do težav pri dobavnih rokih, kar ogroža Impolov tržni delež. Zato se iščejo rešitve, ki bi ustrezneje zadovoljevale kupčeve potrebe, kar bi omogočalo povečanje prodaje na tem segmentu.

Enostavnejša proizvodnja rondel

Spremembe se obetajo tudi na področju proizvodnje rondel, saj v kratkem načrtujejo modernizacijo zalag in manipulativne naprave pri zlaganju rondel. Slednje bo olajšalo delo pri proizvodnji rondel, ki bo po novem precej manj ročno. Naložba naj bi se zaključila v letu 2014. “Še naprej bomo izvajali manjše posodobitve, ki nam bodo omogočale povečevanje produktivnosti in nižanje stroškov. Zavedati se namreč moramo, da bi na programu RRT Impol moral znižati stroške obratovanja za 20–30 odstotkov,” je zaključil direktor družbe.

| Nina Juhart Potočnik

Povečanje produktivnosti na valjarnah

Robert Skrbinek: Naložba v nov VCR-sistem na valjarni B3 se bo povrnila v manj kot dveh letih

Vdružbi Impol FT smo ocenili, da so vse oblike optimiranja dviga produktivnosti na valjarnah B3, B4 in B5, ki jih omogoča obstoječi nivo opreme, izkoriščene in uspešno vpeljane v proces. Ugotovili smo tudi, da kljub vsemu obstajajo velike možnosti za dvig produktivnosti na temelju povečanja fleksibilnosti valjarniških kampanj v kombinaciji z višjimi hitrostmi valjanja in krajšimi pripravljalnimi časi. Priložnost za povečanje produktivnosti na obstoječih valjarnah smo videli v zamenjavi klasičnega podpornega valja in z zagotovitvijo fiksne bombaže s podpornim valjem nove generacije z dinamično korekcijo bombaže – »variable crown roll« oziroma VCR-sistem. Vse možnosti smo podrobneje ocenili in se odločili za sodelovanje s podjetjem Achenbach, ki nam bo omogočilo, da bomo v drugi polovici leta 2014 že lahko pričeli z uporabo novega sistema VCR.

Zakaj je bila naložba potrebna?

Nenehna variacija valjarniških kampanj, ki je pogojena s širino valjanja (območje širin se giblje med 900 mm in 1.650 mm, upoštevajoč pravilo širine od maksimalne do minimalne), plani prehodov (različni prehodi zahtevajo različno pripravljeno površino delovnih valjev in različne bombaže) in številom kolobarjev, dnevno zahteva neprestano prilagajanje valjarniških parametrov za zagotavljanje ustrezne ravnosti folije. Najizrazitejše se ta vpliv odraža:

- v pogostih menjavah delovnih valjev zaradi izbora bombaže in prehitre izrabe širin valjanja,

- v podaljšanem ciklusu ogrevanja delovnih valjev po vsaki menjavi in
- v nihanju upogiba do mejnih vrednosti, tako v negativni kot v pozitivni smeri.

Nenehna potreba po poseganju v sistem za nadzor ravnosti z upogibom je nakazovala na nezadostno trenutno bombiranost seta delovnih in podpornih valjev, ki jo bomo z vgradnjo VCR-sistema v največji možni meri odpravili. Na ta način se bo izboljšala ravnost valjanega materiala kot posledica boljšega učinka upogiba v kombinaciji z VCR. Prav tako se bo uravnala sicer počasna sprememba termične bombaže. S to posodobitvijo bomo izboljšali kakovost valjane folije v fazi pospeševanja in ustavljanja valjarne, posledično pa se bodo zmanjšali tudi pretrgi folije.

Začetna stopnja projekta

Sprva smo preučili vse možne ponudbe na trgu. Poiskali smo primerjalna mnenja v različnih podjetjih glede uporabe različnih dinamičnih podpornih valjev pri naših konkurentih. Po obširni analizi smo se odločili za podjetje Achenbach, ki VCR-sistem vgrajuje po licenci, pridobljeni od japonskega podjetja Sumitomo, ki je ta sistem patentiral v 70-ih letih prejšnjega stoletja. Tako bo Impol postal prvo podjetje, ki ima svoj sistem razvit in dodelan na evropskih tleh, saj vse ostale valjarne kupujejo opremo neposredno od japonskega proizvajalca. Sedaj že poteka intenzivno usklajevanje načrtov in sodelovanje naše ekipe z ekipo podjetja Achenbach. Dobava opreme je predvidena konec januarja 2014, nato sledi v februarju glavna montaža in nato vse do sredine marca optimizacija opreme. V začetku poletja načrtujemo še zadnje dobave opreme in optimizacijo, da bo nov sistem čim prej pripravljen za prevzem in uporabo.

| Robert Skrbinek

Nov sistem bo po načrtih pripravljen za uporabo konec poletja 2014

Učinki naložbe

1. Zmanjšanje menjav delovnih valjev, s čimer bomo zmanjšali »stop time« valjarne.
2. Povečanje razpoložljivosti valjarne zaradi skrajšanja procesa ogrevanja delovnih valjev.
3. Povečanje povprečne hitrosti valjanja po prehodu za približno 10 odstotkov, kar v skupni končni proizvodnji obeh valjarn B4 in B5 pomeni 4,5 odstotka večji letni plan.

Naša aduta sta fleksibilnost in kratki dobavni roki

Dovršen proces prodaje in logistike industrijskim kupcem omogoča veliko fleksibilnosti pri naročanju ter krajšanje dobavnih rokov Impolovih izdelkov

Impolov prodajni program je razdeljen na dva segmenta, in sicer na prodajo trgovcem in prodajo industrijskim kupcem. Način prodaje in zahteve se razlikujejo, saj trgovci kupujejo standardne izdelke, medtem ko industrijski kupci želijo izdelke, ki so narejeni po meri za njihove potrebe.

Glavni del posla se sklene jeseni

Način poslovanja z industrijskimi kupci je zasnovan tako, da se že jeseni sklenejo okvirne pogodbe za prihodnje leto, v katerih se opredelijo količine naročil in dinamika naročanja, prav tako stečejo pogajanja glede cene izdelkov. "Predvsem oktober in november sta za prodajnike najbolj intenzivna meseca. Takrat se izvajajo obiski kupcev, na katerih je potrebno skleniti dogovore o sodelovanju v prihodnjem letu. Za izdelke proizvodnega procesa FTT, ki so namenjeni izključno prodaji industrijskim kupcem, se bomo že letos jeseni dogovorili za več kot 70 odstotkov posla v naslednjem letu," je pojasnil direktor podjetja Impol FT Tomaž Smolar in dodal: »Zato je pomembno, da prodajniki, ki izvajajo te dogovore, natančno obvladujejo gibanja borznih in tržnih cen aluminija v prihodnosti.«

Čez leto se skrbi za prodajno logistiko
Glavni del posla se sklene jeseni, skozi

leto pa prodajno in nabavno osebje ter tudi planerji največ energije namenijo zagotavljanju ustrezne podpore kupcem. Ta zajema usklajevanje glede dinamike naročanja, načrtovanje proizvodnje, upravljanje s tveganji spremembe cen na LME, pripravo izdelave izdelkov in usklajevanje glede končnih specifikacij. "V Impolu skušamo dodati vrednost izdelkom in celoviti storitvi, pri čemer se trudimo, da kupcem nudimo čim krajše dobavne roke. Takšne dogovore sklepamo s kupci, kjer je sode-

lovanje na najvišjem nivoju. Na ta način se izboljša pretočnost celotne oskrbne verige. Kupec pa ima tako možnost, da še lahko do določene mere spremeni specifikacijo naročila in dobi želen material v času, ki je krajši od proizvodnega cikla," je fleksibilnost Impolove prodaje pojasnil Tomaž Smolar.

Ustvarjanje dodane vrednosti s pomočjo fleksibilnosti

Kupci cenijo prilagodljivost Impola njihovim potrebam, saj jim tovrstna organizacija prodajnega in proizvodnega procesa omogoča nizek nivo zaloga, obenem pa se lahko zanesejo na pravočasnost dobav. Kot eno izmed prednosti Impola štejejo tudi možnost, da lahko vsebino naročila spremenijo še 14 dni pred dobavo izdelkov. "Na tem področju smo že veliko boljše od podjetij iz južnega dela Evrope, kot so npr. jug Italije, Španija, Grčija in druge države. Zavedamo se, da je kupcu prijazen servis edini način ustvarjanja dolgoročnega poslovnega odnosa, zato se veliko energije vložijo v izboljšave na področju prodajne podpore," je še pojasnil Smolar.

| Nina Juhart Potočnik

Ali ste vedeli?
Znotraj skupine
Impol so končnim
kupcem v celoti
namenjeni izdelki
proizvodnega procesa
FTT in Alumobil,
delno pa tudi izdelki
profilarne, cevarne in
proizvodnega procesa
RRT.

soočamo mnenja

Vlada ne bo posegala v višino minimalne plače

Po tem, ko je vlada pred časom napovedala poseg v minimalne plače, so po sestankih s sindikati v sredini oktobra javnosti sporočili, da posega v višino minimalne plače ne bo.

Premierka Alenka Bratušek je predstavnikom Zveze svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) na sestanku 15. oktobra zagotovila, da enostranskih posegov v minimalno plačo ne bo. »Minimalna plača je zakonsko tako opredeljena, da ščiti dostojnost dela,« je po sestanku v izjavi medijem povedala ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Anja Kopač Mrak.

Ozadje

Razprave o višini minimalne plače so se razvlele tudi zaradi ocene Urada za makroekonomske analize in razvoj (UMAR), da je dvig minimalne plače v letu 2010 kratkoročno odnesel 7.000 delovnih mest, dolgoročno pa 18.000. V UMAR-u so zato predlagali, da se višina minimalne plače usklajuje tudi glede na rast slovenskega BDP, stanje zaposlenosti ter gibanje plač (višina povprečne slovenske plače se niža) in ne zgolj z inflacijo. Povedano enostavneje: možno bi bilo tudi nižanje minimalne plače. Takšno rešitev so sindikati zavrnili kot nesprejemljivo.

Odrta vprašanja

Nekatera vprašanja po sestanku med premierko in sindikati vendarle ostajajo odprta: denimo vprašanje same definicije minimalne plače. Sindikati namreč vztrajajo, da se denimo dodatki za nočno delo po krivici štejejo v minimalno plačo.

Dogovor želijo tudi z delodajalci

Kopač Mrakova sicer zagotavlja, da bo vlada o minimalni plači dogovor skušala doseči tudi z delodajalci. V strateških dokumentih, ki jih je vlada do sedaj pošiljala Evropski komisiji, so namreč poudarjali tudi ohranjanje konkurenčnosti gospodarstva. Konkretnih predlogov za to po sestanku sicer ni omenila.

Minimalna plača v številkah

783,66 evra bruto znaša minimalna plača v Sloveniji danes.

Minimalna plača se je v Sloveniji leta 2010 povišala skoraj za četrtno (leta 2009 je znašala **593 evrov**, leta 2010 pa **734,15 evra**).

| Urška Kukovič Rajšp

raziščemo za vas

Imate vprašanje?

Ker se vedno več zaposlenih na nas obrača z najrazličnejšimi vprašanji, smo se odločili, da v časopis Metalurg vpeljemo redno rubriko, kjer vam ponujamo pomoč in bomo poiskali odgovore na vaša vprašanja z različnih področij. Svoja vprašanja nam pošljite na uredništvo Metalurga, mi pa bomo za vas poiskali odgovore.

V: V medijih sem zasledila, da se spreminja porodniški dopust, tako da bo del tega dopusta moral koristiti oče. Zanima me, ali je to res in od kdaj dalje to velja? Sem namreč noseča in kmalu pričakujem naraščaj.

O: Vlada RS je pripravila predlog Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih in ga posredovala Državnemu zboru RS v obravnavo. Zakon torej še ni sprejet, zato o njegovi končni vsebini ne morem govoriti. V predlogu vlade so predlagane spremembe na področju starševskega dopusta. Dopust na podlagi predloga zakona je materinski, očetovski in starševski dopust.

Materinski dopust (prej porodniški dopust) ostaja v dolžini 105 dni. Poleg tega ima vsak od staršev pravico do starševskega dopusta v trajanju 130 dni, pri čemer lahko mati na očeta prenese 100 dni, 30 dni pa je neprenosljivih. Oče lahko prenese na mater vseh 130 dni starševskega dopusta.

Nov zakon predvideva 15 dni očetovskega dopusta (kot do zdaj) do dopolnjenega 6 meseca starosti otroka, na novo pa je dodanih 15 dni (plačanega) očetovskega dopusta, ki jih lahko izkoristi oče po poteku starševskega dopusta, najkasneje pa do končanega otrokovega prvega razreda osnovne šole. To pomeni, da je podaljšano celotno trajanje dopustov ob rojstvu otroka z 12 na 12,5 meseca.

Namen drugačnega urejanja pravic je zagotavljanje enakih možnosti in preprečevanje diskriminacije staršev, zlasti mater, na trgu dela.

| Odgovor pripravila: Rebeka Tramšek

Milan Mesarič, predsednik Izvršilnega odbora sindikata KNSS-neodvisnost

Zakon o minimalni plači je že od samega začetka diskriminatoren in protiustaven. Tudi člani Zakona o delovnih razmerjih, ki določajo osnovno plačo, izhodiščno plačo, dodatke itd., so v nasprotju z Zakonom o minimalni plači. Ne razumemo pa, da se sedaj eden največjih sindikatov (ZSSS) tako zavzema za poseg v minimalno plačo, saj ob uveljavitvi tega porazno diskri-

minatornega zakona niso naredili nič, celo strinjali so se z njim! Razlaga je le ena. Treba je širši evropski skupnosti prikazati, da se »največji« sindikat bori za višino in ohranjanje višine minimalne plače, ki znaša 783,66 evra bruto. V resnici so osnovne bruto plače delavcev v veliko branžnih kolektivnih pogodbah v prvih treh tarifnih razredih nižje od 500 evrov!

Mladen Tramšek, predsednik sindikata SKEI Impol

Minimalna plača se je kljub recesiji v Sloveniji vsako leto povečevala in trenutno znaša 783,66 evra bruto, kar je 52 odstotkov povprečne bruto plače v državi, s čimer se Slovenija uvršča v sam vrh glede na višino minimalne plače v primerjavi s povprečno plačo /.../. Vendar pa je na drugi strani potrebna primerjava s pragom revščine, ki je za enoosebno gospodinjstvo lani znašal 606 evrov neto mesečnega

dohodka – to pomeni, da je še vedno (pre)nizka za dostojno življenje in se mora še naprej povečevati vsaj za rast cen življenjskih stroškov (oz. inflacije). Nasprotniki avtomatičnega poviševanja (plače, op. a.) svoje stališče utemeljujejo z določbo Zakona o minimalni plači, da se ne upoštevajo še druge okoliščine: gibanje plač, gospodarska rast ter gibanje zaposlenih. Z nadpovprečno rastjo minimalne plače se seveda povečuje število prejemnikov minimalnih plač in zmanjšuje razlika do povprečne plače, kar povzroča povečevanje koncentracije prejemnikov minimalnih plač in uravnilovko. Zato je SKEI (glede na noveliranje KPD za elektroindustrijo) sprožil aktivnost na podjetniškem nivoju za izločanje posameznih sestavin plače iz minimalne plače.

Kako dobro poznate Impol?

1.

Koliko vrst profilov izdelujemo v Impolu?

a) 2.500

b) 4.700

c) 6.000

2.

Kolikšen delež izdelkov prodamo v Sloveniji?

a) 50 %

a) 18,5 %

c) 6,4 %

3.

V kateri industriji se uporablja izdelek na sliki?

a) Letalska industrija

b) Avtomobilska industrija

c) Prehrambna industrija

4.

Kolikšna je povprečna starost zaposlenih v Impolu v Sloveniji?

a) 39 let

b) 40 let

c) 41 let

5.

V katerih družbah so bile posnete naslednje fotografije? Smiselno povežite!

a) Impol FT

b) Impol PCP

c) Impol R in R

6.

Koliko zaposlenih šteje družba Impol Infrastruktura?

a) 23

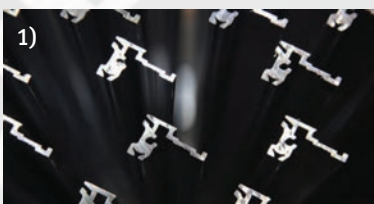
b) 26

c) 29

7.

Kateri izdelki so prikazani na fotografijah? Smiselno povežite!

1)

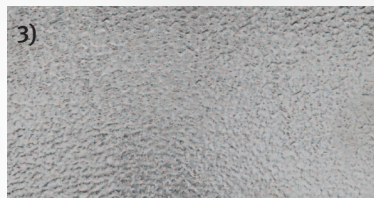
a) Odkovek

2)

b) Pločevina

3)

c) Profili

8.

V kakšen namen se uporablja izdelek na sliki?

a) Tube

b) Posoda

c) Jedilni pribor

9.

Naša sončna elektrarna proizvede energije za _____ gospodinjstev.

a) 100

c) 450

a) 300

10.

Koliko zaposlenih iz skupine Impol je lani uspešno zaključilo šolanje za strojnega tehnika?

a) manj kot 10

b) med 10 in 20

c) več kot 20

Začela so se pogajanja za nove podjetniške kolektivne pogodbe

Spremembe delovnopravne zakonodaje
zahtevajo tudi spremembe kolektivnih pogodb

Podjetniške kolektivne pogodbe za družbe Impol FT, Impol PCP in Impol LLT, ki so bile sklenjene 9. 1. 2008, so bile v lanskem letu odpovedane. V obdobju od 2008 do 2013 se je namreč spremenila zakonodaja s področja delovnih razmerij, zato podjetniška kolektivna pogodba ni bila več skladna s spremembami, ki jih je prinesel nov Zakon o delovnih razmerjih in dodatek h Kolektivni pogodbi dejavnosti kovinskih materialov in livarn.

10. 9. 2013 je bil obema reprezentativnima sindikatoma, sindikatu SKEI in KNSS-neodvisnost, s strani delodajalcev poslan predlog nove podjetniške kolektivne pogodbe za omenjene družbe. Oba sindikata sta na poslan predlog poslala svoje pripombe, v ponedeljek, 21. 10. 2013, pa so se začela pogajanja za vsebino novih podjetniških kolektivnih pogodb, kjer so sodelovali predstavniki delodajalcev in predstavniki obeh sindikatov.

Želimo si, da bi bila pogajanja uspešno zaključena do konca letošnjega leta, saj bi s tem delavcem lahko zagotovili enak obseg pravic, kot jim je bil priznan doslej. V kolikor se delodajalcem in sindikatom do konca letošnjega leta ne bi uspelo dogovoriti za vsebino podjetniških kolektivnih pogodb, bi veljale pravice, kot jih določa zakon in kolektivna pogodba dejavnosti. Podjetniške kolektivne pogodbe iz leta 2008 so namreč prenehale veljati 31. 12. 2012, skladno z Zakonom o kolektivnih pogodbah pa se določbe normativnega dela uporabljajo še eno leto, torej do 31. 12. 2013. To so določbe podjetniških kolektivnih pogodb, ki se nanašajo na pravice in obveznosti delavcev in delodajalcev pri sklepanju pogodb o zaposlitvi, med trajanjem delovnega razmerja in v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi, plačilo za delo ter druge osebne prejemke in povračila v zvezi z delom, varnost in zdravje pri delu ali druge pravice in obveznosti, ki izhajajo iz razmerij med delodajalci in delavci.

| Rebeka Tramšek

V upravni stavbi se bodo v prihodnje ogrevali tudi s toplotno črpalko

»Načrtujemo vgradnjo sodobnega ogrevalno-ohlajevalnega sistema upravne stavbe: toplotno črpalko in konvektorje. Prav tako se načrtuje prenova ovoja (fasade) upravne stavbe s ciljem povečanja izolativnosti,« je o prihodnjih projektih na področju učinkovite rabe energije povedala Barbara Hribnik Pigac, vodja sistema ekologije v skupini Impol.

 V skupini Impol potekajo na področju okoljevarstva in zagotavljanja racionalne rabe energije številni projekti.

Protihrupna sanacija in avtomatizacija kotlarne

Projekt protihrupne sanacije – izgradnje zaprtih proizvodnih prostorov in predelave nakladalnih ramp – je praktično zaključen oziroma bo do konca leta, je napovedala sogovornica. »Meritve hrupa za IC Impol načrtujemo takoj v začetku leta 2014,« pravi. Prav tako bo do maja 2014 zaključena avtomatizacija kotlarne – naložba, vredna 375 tisoč evrov. Do konca leta 2016 je načrtovana še avtomatizacija toplotnih podpostaj, ki bo stala 80 tisoč evrov.

Zmanjševanje porabe tehnološke vode in emisij

»Porabo tehnološke vode bomo poskušali zmanjšati v družbi Impol LLT,

in sicer bo čistilna naprava hladilne vode opremljena z merilci pH-vrednosti in elektroprevodnosti, kar bo omogočalo, da se bo kakovostna voda vračala nazaj v sistem, ostala pa na komunalno čistilno napravo Slovenska Bistrica,« razlaga Barbara Hribnik Pigac. »Projekti zmanjševanja emisij v zrak sledijo izvajanju projekta večanja livarniških kapacitet, kjer je načrtovana tudi postavitve nove čistilne naprave – za naprave v litih trakovih in predvideni rotacijski peči,« je še dodala.

Zaključeni projekti

Uspešno je zaključeno posodabljanje hladilnih sistemov: hladilni sistem Alu-mobil je ločen od hladilnega sistema družbe Impol FT. Prav tako je že zgrajen akumulacijski bazen, ki je vključen v celovito preskrbo IC Impol s hladilno vodo.

| Urška Kukovič Rajšp

»Načrtujemo vgradnjo sodobnega ogrevalno-ohlajevalnega sistema upravne stavbe: toplotno črpalko in konvektorje,« pravi Barbara Hribnik Pigac, vodja sistema ekologije v skupini Impol.

	2009	2010	2011	2012
Poraba zemeljskega plina (Sm ³ /t proizvodnje)	113,4	103	106,5	106,4
Poraba kurilnega olja (m ³)	338	247	231	226
Poraba električne energije (MWh/t proizvodnje)	1,097	1,118	1,239	0,94
Poraba tehnološke vode (m ³ /t proizvodnje)	1,35	1,28	1,41	1,7

Tabela: Poraba energentov uspešno pada

Upihnili smo prvo svečko!

V DPZ Impol se dogaja

Naše Društvo za promocijo zdravja Impol je 15. oktobra upihnilo prvo svečko, odkar smo se vpisali v slovenski register društev. V tem času smo za naše člane pripravili vrsto različnih aktivnosti. Veseli smo, da ste se z nami rekreirali, zdravo živeli, se učili in zabavali. Upamo, da se nam boste na naših aktivnosti še naprej pridruževali in skupaj z nami ustvarjali boljši jutri za vse nas. Intenzivno iščemo nove možnosti za aktivnosti, ki vam jih lahko zagotovimo. V izdelavi je tudi spletna stran društva, kjer boste redno obveščeni o vseh aktivnostih in novostih. Prav tako za vse člane pripravljamo članske izkaznice, ki jih boste prejeli, ko boste poravnali članarino za prihodnje leto.

Člani DPZ Impol boste članarino za prihodnje leto lahko poravnali od 1. decembra 2013 naprej.

Članarino boste lahko poravnali pri Sonji Justinek v Izobraževalnem centru.

Prav tako vas obveščamo, da vsa vaša vprašanja in pobude z veseljem sprejemamo na elektronskem naslovu: sportno.drustvo@impol.si

| Urša Zidanšek

AKTIVNOSTI DRUŠTVA

Napovednik za mesec november

- 13. novembra za vas pripravljamo predavanje Smernice zdravega prehranjevanja, ki ga bo za nas pripravila znan. sod. dr. Tamara Korošec. Na predavanju boste izvedeli, kaj in kako jesti, da se izognemo sodobnim civilizacijskim boleznim. Seznanili se boste z zakonitostmi prehranskih piramid in hranil ter tudi s tem, koliko kalorij potrebuje naše telo glede na našo starost, spol ... Predavanje bo potekalo v Gasilskem domu Impol s pričetkom ob 18. uri.
- 20. novembra organiziramo predavanje o obolenjih hrbtenice in demonstracijo masaže. Predavanje bo potekalo v Gasilskem domu Impol s pričetkom ob 19. uri.
- 21. novembra ob 19. uri v pokriti atletski dvorani Slovenska Bistrica pripravljamo šolo teka.
- Od 25. do 28. novembra bodo v Gasilskem domu Impol ponovno organizirane Bioterapije po metodi Zdenka Domančiča. Bioterapije bodo potekale od 16. do 20. ure. Zaradi velikega zanimanja se bodo zbirale predhodne prijave.
- Z novembrom pričnemo tudi s telovadbo za ženske, ki bo potekala ob sredah ob 18. uri v prostorih Ljudske univerze Slovenska Bistrica.
- V mesecu novembru še vedno lahko obiščete treninge Aikida v pokriti atletski dvorani Slovenska Bistrica ob sredah ob 19. uri.

Stalne aktivnosti:

- Rekreacija v telovadnici 2. osnovne šole Slovenska Bistrica poteka vsak torek od 17. do 19. ure.
- Dvoransko kolesarjenje bo v Kolesarskem centru Germ vsako sredo od 17.30 do 18.30.
- Vsak mesec bo organiziran en pohod, ki bo služil za pripravo na pohod na Triglav. Upamo, da nam bo prihodnje poletje vreme bolj naklonjeno in bomo pohod lahko izpeljali brez težav.

AKTIVNOSTI DRUŠTVA

Kaj je še pred nami?

Načrti za mesec december:

- Dogovarjamo se o pridobitvi ugodnosti pri nakupu kart za okoliška kopališča z večjimi plavalnimi bazeni.
- Zagotoviti poskušamo ugodnosti pri nakupu smučarskih kart na katerem izmed okoliških smučišč.
- Za naše člane bomo organizirali Predpraznični kuharski tečaj.
- Organizirali bomo tudi zimski predpraznični snežni pohod.

Načrti za mesec januar:

- Z januarjem pričnemo novo sezono šole hujšanja, ki jo bomo izvedli skupaj s podjetjem Kadring v okviru študijskega krožka. Za vse udeležence šole hujšanja pripravljamo še več aktivnosti in še več podpore pri pričetku zdravega življenja:
  - šola zdrave prehrane,
  - merjenje indeksa telesne mase in drugih kazalnikov zdravja.
- Akcija: Prenehajmo kaditi!
- Glede na lanske pozitivne odzive bomo tudi letos za vas pripravili tečaj smučarskega teka.
- Zaradi velikega zanimanja načrtujemo tudi plesni tečaj.
- V januarju se nam obeta tudi turnir v namiznem tenisu, katerega naši člani pridno trenirate ob torkih na urah rekreacije.

Načrti za mesec februar:

- Za naše člane pripravljamo v okviru kulturnega dogodka predavanje o zunanjem videzu, bontonu in javnem nastopanju, ki ga bo za nas izvedel Saša Županek.
- Ker se v našem Impolu skriva ogromno nogometnih mojstrov, bomo pripravili 2. turnir DPZ Impol v dvoranskem nogometu.
- Za konec februarja načrtujemo občni zbor članov društva.

Zmagovalci natečaja

Izbrali ste najboljše fotografije poletja

▶ Zelo smo bili veseli vašega odziva na natečaj za najboljše poletne fotografije.

Z glasovanjem ste izbrali tri, ki so vam bile najbolj všeč. Izmed vseh, ki ste glasovali, smo izžrebali Dušana Juriča, ki tudi prejme nagrado. Dobitniki nagrad lahko nagrade (USB-ključek) prevzamete v tajništvu Kadringu.

1. Naslov: Uresničili smo veliko željo sodelavca Peter Lah

2. Naslov: Vodne vragolije Boštjan Furman - Boki

3. Naslov: Uigrana ekipa Damijan Stramšak

**DRUŠTVO ZA
PROMOCIJO
ZDRAVJA IMPOL**

Člani DPZ Impol bomo tudi letos prostovoljno sodelovali pri pripravi tradicionalnih dogodkov skupine Impol ob koncu leta. Vse, ki bi želeli pomagati, vabimo, da se nam pridružite. Kontakt: sportno.drustvo@impol.si ali na 040 462 032 (Urša Zidanšek).

Brrrrrr, zebe!

Po nadpovprečno toplim septembru je prišel čas, ko si večina zastavi dve vprašanji: kakšna bo letošnja zima in kateri je najcenejši način ogrevanja?

Meteorologi so si enotni, da so napovedi za letošnjo zimo sila negotove, saj polovica modelov, ki jih uporabljajo, kaže na zelo hladno, polovica pa na precej milo zimo. Odgovora na prvo vprašanje torej (še) nimamo, zagotovo pa bomo vedeli, kakšna je bila zima, ko bo mimo. Ve pa se, kateri načini ogrevanja so nam na voljo in kateri so trenutno najbolj ugodni.

Teorija in praksa

Glede na trenutne cene je najugodnejši sistem ogrevanja na lesno biomaso, in sicer na sekance, ki pa se redko uporabljajo, saj so primerni le za večje sisteme, večje moči in velike porabnike energije. Sledijo toplotne črpalke, ki zadostijo vsem potrebam po energiji, sodobni sistemi na polena, toplotne črpalke, ki potrebujejo dodaten vir toplote (zrak/voda), peči na pelete in zemeljski plin s kondenzacijskim grelnikom. A to je teorija, v praksi pa je treba upoštevati različne omejitve. Ponekod, denimo, ni možnosti za toplotno črpalčko voda/voda, saj ni podtalnice, cena vrtine za toplotno črpalčko zemlja/voda je lahko za gospodinjstvo previsoka ali pa na parceli ni dovolj prostora za zemeljski kolektor. Tudi za lesno biomaso potrebujemo prostor ustrezne velikosti, ogrevanje s plinom ni mogoče, kjer ni plinovodnega omrežja, enako velja za daljinsko ogrevanje. Izbrati je torej treba sistem, ki je v danih razmerah optimalen. Izračuni kažejo, da bolj ko je obstoječi sistem negospodaren, večji bodo prihranki in prej se bo naložba v zamenjavo sistema povrnila. Z negospodarnim ogrevalnim sistemom zato ni smotno vztrajati – zamenjati ga je treba pred iztekom njegove življenjske dobe. Vsekakor pa je priporočljivo spremljati gibanje cen energentov na trgu ter novosti pri tehnologiji, opremi in razvoju alternativnih virov energije.

Kaj se splača in kaj ne

Da bi lahko energente in ogrevalne sisteme primerjali med sabo, moramo cene preračunati na vsem skupno enoto energije – kilovatno uro (kWh). To so za nas že naredili strokovnjaki, njihove ugotovitve pa smo strnili v naslednjih vrsticah.

Ekstra lahko kurilno olje

Cene ekstra lahkega kurilnega olja (ELKO) se prilagajajo vsakih štirinajst dni, že več let se običajno spreminjajo navzgor, odvisno od ponudbe in povpraševanja, tečaja dolarja ter gospodarskih in političnih razmer v svetu. V prihodnje ne bo nič drugače, razmere se bodo kvečjemu poslabšale, ker so zaloge omejene, okoljska problematika pa se bo še bolj zaostrovala. Kurilno olje kot fosilno gorivo, ki močno onesnažuje ozračje, štejemo za negospodaren sistem, njegova uporaba v novogradnjah pa se zmanjšuje. Velik problem so stari oljni kombinirani kotli zastarele tehnologije s slabim izkoristkom. Te bi morali nujno zamenjati z gospodarnejšim sistemom.

UNP in električna energija

Utekočinjeni naftni plin (UNP) je poleg električne energije najdražji in najbolj negospodaren način ogrevanja. Ogrevanje in priprava tople vode s predrago električno energijo po predpisih nista dovoljena, razen izjemoma. V praksi oba vedno manj uporabljamo.

Zemeljski plin

Uporaba zemeljskega plina kot fosilnega goriva in neobnovljivega vira energije je gospodarna le, če vgradimo kondenzacijski plinski grelnik. Cena se vsak mesec usklajuje, bolje rečeno počasi narašča, kar lahko pričakujemo tudi v prihodnje. Cene so sicer trenutno nižje zaradi močne konkurence in razmer na trgu. Zemeljski plin je zdaj za 56 odstotkov cenejši od kurilnega olja.

Če zamenjamo oljni kotel s kondenzacijskim plinskim grelnikom, bodo prihranki 42-odstotni. Kondenzacijski plinski grelnik ima odličen povprečni letni izkoristek (blizu 100 odstotkov), strošek naložbe pa je razmeroma nizek, zato ga uvrščamo med varčne sisteme.

Lesna biomasa

Sistemi na lesno biomaso so zelo gospodarni in perspektivni, kar velja tako za pelete kot polena in sekance. Lesna biomasa je ekološko zelo sprejemljiva, prav tako cenovno. Ogrevanje s sekanci je daleč najcenejše, a kot samostojni sistem ne pride v poštev za manjše stavbe.

Toplotne črpalke

Toplotne črpalke vseh izvedb so gospodarne, še zlasti izvedbe voda/voda in zemlja/voda z monovalentnim obratovanjem, ki lahko samostojno pokrivajo vse potrebe po ogrevanju stavbe. Vedno bolj razširjene so toplotne črpalke tipa zrak/voda, ki pa so manj učinkovite, tudi zaradi bivalentnega obratovanja. Ta namreč zahteva dodaten vir energije v času zelo nizkih zimskih zunanjih temperatur. Zaradi toplotnih črpalk se v gospodinjstvih znatno povečuje raba električne energije, kar z vidika porabe primarne energije ni preveč zaželeno. Kljub temu njihova uporaba med vsemi varčnimi sistemi najbolj narašča.

Daljinsko ogrevanje

Sistem daljinskega ogrevanja je nedvomno dobra izbira. V primerjavi s nizkotemperaturnim klasičnim plinskim kotlom, denimo, je daljinsko ogrevanje cenejše za 15 odstotkov. Seveda pa pride v poštev le tam, kjer je urejena potrebna infrastruktura.

| Nadja Bezenšek

Vir: www.deloindom.si

Razstavni prostor Unidela je na obiskovalcih pustil dober vtis

MOS 2013 v številkah:

- 7 dni
- 130.000 obiskovalcev
- 1.600 razstavljalcev
- 34 držav, iz katerih prihajajo razstavljalci

Unidel na MOS-u

Na sejmu po nova znanja in kontakte

Unidelu so se tudi letos odločili, da se s svojo ponudbo predstavijo na Mednarodnem obrtnem sejmu, ki je bil septembra v Celju. Sodelovali so v okviru Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, in sicer s sekcijo predelovalcev kož in odbora krznarjev. Na sejmu je sodelovalo osem zaposlenih v Unidelu, ki so predstavili novosti, predvsem na področju izdelkov za zaščito rok, pripravili pa so tudi posebno ugodne cene najbolj prodajanih sezonskih izdelkov. Njihov razstavni prostor so obiskovali tako obstoječi kot tudi novi potencialni kupci. V primerjavi z lanskim letom, ko so prav tako razstavljali, so letos sicer zabeležili nekoliko manjši obisk, kljub temu pa so pridobili precej novih kontaktov in tudi že sklenili nekaj novih poslov, kar jih uvršča v tisto tretjino razstavljalcev, ki je sklenila nove posle neposredno na sejmšišču. Še več pa jih pričakujejo v naslednjih tednih, saj se večina strank za sodelovanje ne odloči kar na sejmu, ampak nekoliko pozneje.

| Nadja Bezenšek

Aktivacija neaktivnih

V Kadringu izvedene delavnice za neaktivne

Kadring, d. o. o., že vrsto let izvaja različne delavnice za brezposelne z namenom, da udeleženci pridobijo znanje in veščine za bolj učinkovit nastop na trgu dela. V letošnjem letu smo bili v sodelovanju z Akademio iz Maribora izbrani za izvajanje Programa spodbujanja neaktivnih oseb, ki so dalj časa oddaljene od trga dela. Namen projekta je bila vrnitev oziroma ponovni vstop na trg dela s pomočjo poglobljene individualne in skupinske obravnave. Tako smo v septembru in oktobru izvedli motivacijske delavnice in triažo za 133 oseb, ki so dlje časa oddaljene od trga dela.

Osebe, ki so se udeležile triaže, so v sklopu programa obiskale člane strokovnega tima; zdravnika specialista s področja medicine dela, socialno delavko, delovno terapevko, psihologinjo in osebnega mentorja. S pomočjo pogovorov so se strokovnjaki osredotočili na prepoznavanje ključnih ovir in prednosti udeleženca pri njegovi aktivaciji in predlagali potrebne aktivnosti, da bo udeleženec lahko izkoristil svoj potencial za vrnitev na trg dela.

Na triaži se je opravila ocena socialnih in drugih težav, ki udeleženca ovirajo pri vključevanju na trg dela, ocena zaposljivosti (osnovno ocenjevanje ovir in potencialov udeleženca pri iskanju zaposlitve in zaposlovanju), motiviranje za aktivacijo, ugotovitev smiselnosti za vključitev udeleženca v delavnico za učinkovit vstop na trg dela, svetovanje ter usmerjanje v ustrezne izobraževalne vsebine v okviru razpisane vsebine delavnice za učinkovit nastop na trgu dela.

Pri nekaterih udeležencih smo ugotovili zelo slabo socialno stanje, pa tudi veliko pomanjkanja informacij glede pravic, ki jim pripadajo. Zato smo bili zelo veseli, da smo jim v času udeležbe lahko svetovali in pomagali pri uveljavljanju pravic (pravice na ZPIZ, pridobitev denarne socialne pomoči ipd.) ter s tem vsaj malo pripomogli k izboljšanju socialnega stanja.

| Rebeka Tramšek

Čas je za dober začetek dneva!

Če je res, da se po jutru dan pozna, potem se velja potruditi, da ga začnemo pozitivno

Ljudje se delimo na jutranje tipe in na tiste, ki to niso. Medtem ko prvi običajno veselo skočijo iz postelje, še preden se zbudi budilka, je za druge prebujanje eno najtežjih dnevnih opravil. A na srečo obstajajo preprosti nasveti, ki tudi zaspancem pomagajo začeti nov dan veselo in pozitivno.

Še v postelji

Zjutraj vedno vstanimo dovolj zgodaj in ne v zadnji sekundi. Tako se bomo izognili naglici in stresu ter imeli dovolj časa za jutranje dejavnosti.

To počnimo tako dolgo, da nam bo prišlo v navado. Predvsem pa prenehajmo predstavljati budilko! S tem le podaljšujemo jutranjo agonijo.

Ko budilka zazvoni, ni treba takoj skočiti iz postelje. Ulezimo se na hrbet, raztegnimo roke in noge, nato pa raztezanje ponovimo še v sedečem položaju. Ob tem pazimo na pravilno dihanje, da bomo prebudili tudi dihala, spodbudili pretok krvi in metabolizem.

Pozdravimo nov dan

Uvedimo obvezni jutranji ritual. Ne glede na starost, vreme in zunanje temperature takoj, ko vstanemo iz postelje, na stečaj odprimo okno spalnice ali stopimo na balkon. Dnevna svetloba in svež zrak prebudita in spodbudita dobro razpoloženje. Kratak čas uživajmo na soncu, v oblakih, vetru, snegu ali dežju in pozdravimo nov dan. Nadaljujmo ga s svojo priljubljeno glasbo, zapojmo kaj, saj to prebudi pljuča, spodbudi delo srca in krvnega pretoka ter izločanje hormonov sreče in zadovoljstva.

Obvezna kopalnica

Zjutraj ob pogledu v ogledalo na obraz priključimo nasmeh. Raziskave kažejo, da se tudi s prisiljenim nasmehom aktivirajo številne obrazne mišice in stimulirajo možganske celice, odgovorne za razpoloženje. Nič ne spodbudi pretoka krvi učinkoviteje kot izmenično prhanje s hladno in toplo vodo. Zberimo pogum in na hitro obrnimo ročko na modro, nato pa počasi nazaj proti topli vodi.

Za jutranjo nego uporabljamo preparate z vonji, ki prebujajo in spodbujajo dobro razpoloženje: ingver, limona, pomaranča ali limonska trava. Pri tem pazimo, da so mila, gel za prhanje, mleko za telo in dezodorant v enaki dišavni noti.

Izkoristimo pozitiven učinek barv na človeško duševnost. Kupimo si brisače in kopalni plašč v oranžni ali rumeni barvi, torej barvah sonca, ki prebujajo in spodbujajo dejavnost.

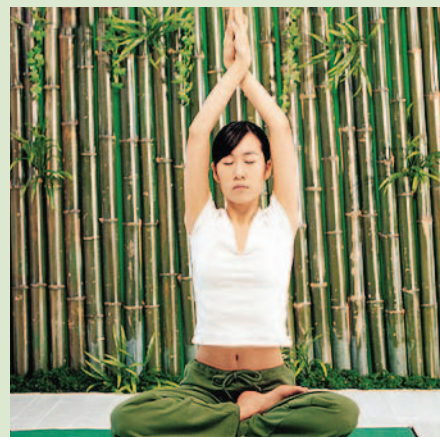
Jutranjo ustno higieno ne izkoristimo le za umivanje zob, ampak s ščetko masirajmo tudi dlesni.

Zajtrk je obvezen

Nikoli ne izpustimo zajtrka. Čeprav pojemo le mleko z ovsenimi kosmiči in dodatkom svežega ali suhega sadja, bo našemu telesu dal dovolj energije za uspešen začetek dneva.

| Nadja Bezenšek

Nekaj vaj joga zjutraj lahko vaše telo pripravi na naporen dan ...

Recepti za zdrav začetek dneva

▶▶ Italijanska fritaja

Vmešamo jajca, sirni namaz, sol in poper. Pogrejemo kozico in vanjo vlijemo mešanico. Ko se začne peči, dodamo suhe paradižnike in liste bazilike. Ponev pokrijemo in fritajo kuhamo dve minuti, dokler jajca niso dovolj pečena. Postrežemo s kruhom ter listi sveže bazilike.

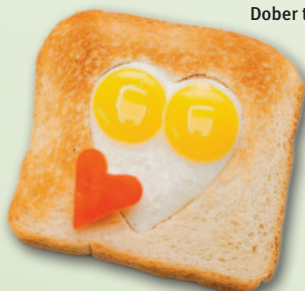
▶▶ Sendvič s pestom, z jajcem in majonezo

V majhni posodici zmešamo majonezo ter pesto bazilike. Po okusu začinimo s soljo in poprom ter porazdelimo mešanico na eno polovico kruha. Pokrijemo z rezinami kuhanega jajca in svežim paradižnikom ter na vse to položimo drugo polovico kruha. Zdrav sendvič ne bi mogel biti pripravljen hitreje!

▶▶ Sendvič s špinačo in z jajcem

Na kruh toasta položimo sir in špinačo ter ju prekrijemo z drugo polovico. Vse skupaj segrejemo toliko, da se sir stopi. Sendviču ob koncu dodamo še umešana jajca in svež paradižnik. |NB

Dober tek!

Za dober začetek dneva

		IMPOL	ARG. PISATELJ (MANUEL)	IZUMITELJ THOMAS EDISON	ZEVSOVA MATIV GR. MIT.	PLOŠČA IZ SKRILAVCA	ČASOPISNI OGLAS	USTALJEVALNO SREDSTVO	PRIKLJUČITEV TUJEGA OZEMLJA	LANTAN
		OPERA RICHARDA WAGNERJA								
		MANJŠA VDOLBINA DRAMATIK (PAVEL)								
										ZVEZDA V ORLU
IMPOL	ČRNA SMRT ČEVLJAR (SLABS.)					GRM Z LEŠNIKI VZROK (LAT.)				
NEKDANJI PLEMIŠKI STREZAJ			ZVONIMIR CIGLIC	PRISTAŠ CARIZMA OBLASTA BAKTERIJA						
NEGATIVNA PRIPOMBA						ARIJA (IZVIRNO) REČICA V KOČEVJU				
FR. IGR. IN DRAMATIK (FLORENT)							JOSIP IPAVEC NERESNICA			
PIERRE CURIE		BOSANSKA OLIMPIJKA (BIBIJA)	GRŠKA CRKA				RIM. HIŠNI BOG LUTKAR OMERZU			
OSEBA V LITERARNEM DELU			SORTA TRTE IZ OKOL. SME-DEREVA	IT. TISK. AGENCIJA NOVINAR DOBERSEK					SLIKAR SCHIELE	KABINA NA LADJI
PISNO POTRDILO, IZVID					FILOZOF (SLAVOJ) PEVEC (ALFI)					
PROSTOR ZA SPREJEM POTNIKOV							NOVA GORICA SUROVA KRMA			
TEKMOVALCI V KRALJICI ŠPORTOV						VPITJE TEKOČINE GARJE, SKABIES				
ANGL. PISATELJ (CHARLES)				KRAJ ZA VZREJO PŠOV MUŠIČ						
IMPOL	PREHLADNO OBOLENJE	IZBRANA MERA	MESTO V TURČIJI FIŽOLOV PLOD						NAKLON	IMPOL
DOGODEK Z ŽRTVAMI							KOSITER ŽELATINA IZ MORSKIH ALG			NAVIHANEC
VELIKAN V GR. MIT.					DEL VOJVODINE TROPSKI HRAST					
SL. PEVKA (ANIKA)						MUZIKAL Z LESLIE CARON VO(Z)				
RAB. CIPER ALI KUBA					SL. DRAMSKA IGRALKA (NINA)					
GLAVNO MESTO BANGLADEŠA					GOROVJE V ZAHOD. MAKEDONIJI					GESLO KRIZANKE

NAGRADNA KRIŽANKA

Geslo križanke pošljite v uredništvo Metalurga do 20. novembra 2013. Nagrajenci bodo objavljeni v naslednji številki Metalurga.

1. nagrada: vikend paket v brunarici na Treh kraljih
2. nagrada: knjiga Adija Žunca: Pod haloškim soncem
3. nagrada: zavitek kuhinjske folije

NAGRAJENCI KRIŽANKE

1. nagrada (vikend paket v brunarici na Treh kraljih):
Sonja Črešnar, Unidel
2. nagrada (knjiga Adija Žunca: Pod haloškim soncem):
Franci Kresnik, Impol PCP
3. nagrada (zavitek kuhinjske folije):
Matej Ahej, Impol FT

Nagrade lahko prevzamete v tajništvu Kadrinja.

Urednica: Nina Juhart Potočnik.
Priprava člankov: Nina Juhart Potočnik,
Rebeka Tramšek, Nadja Bezenšek, Urška Kukovič Rajšp.
Avtorji fotografij: Nino Verdnik in ostali. Fotografija na naslovnici: Serpentes.
Vir fotografij: www.sxc.hu, www.freegreatpicture.com in osebni arhivi.
Grafična zasnova in prelom: Kadring.
Lektoriranje: Nadja Bezenšek.
Tisk: www.grafis.si.
Naklada: 1000 izvodov.
Naslov uredništva: Metalurg, Trg svobode 26, 2310 Slovenska Bistrica.
Elektronska pošta: nina.juhart@kadring.si.
Telefon: 02/80 55 205, telefaks: 02/80 55 202.

